

Nivemaskinen

af Anita Krumbach & Cato Thau-Jensen

Høst & Søn 2017

Nivemaskinen er en særdeles voldsom og alvorlig fortælling om frygt og tyranni. En bog, der ikke "bare" bør læses op uden mulighed for bearbejdning – til gengæld rummer bogen stort potentiale til fælles fortolkning og til at blive klogere på livet.

Teksten er kort og præcis, hvilket i høj grad giver plads til læserens tanker og følelser – godt båret på vej af fantastiske illustrationer, hvor kæmpemæssige bjergformationer, nordlys og evig is og sne underbygger bogens overvældende hensigt. Måske drejer det sig om vold i hjemmet, måske om mobning – måske om noget helt andet. Heldigvis sejrer "det gode" over "det onde" til sidst.

Pædagogisk vejledning

Målgruppe: 1.-3. klasse

Faglig relevans/kompetenceområder: I forhold til den nedenstående pædagogiske vejledning vil det primære kompetenceområde være "Fortolkning"; men alt efter hvilke aktiviteter man vælger, vil færdigheds- og vidensområder fra "Læsning", "Kommunikation" og "Fremstilling" også kunne tilgodeses.

Ideer til undervisningen:

I denne vejledning struktureres forløbet med dialogisk oplæsning som den didaktiske ramme. Der fokuseres bl.a. på de forståelsesstrategier, der skal sættes i værk før, under og efter læsning af en tekst. Vælg de aktiviteter, der passer til dig og din klasse.

FØR BOGEN LÆSES

Tal om titlen. Skriv det på tavlen.

- Hvad betyder "nive"?
- Hvad mon en nivemaskine kan?
- Er det en rar maskine at komme i nærheden af?
- Hvem kunne have brug for sådan en maskine?

Se på bogens forside

- Hvem har skrevet og tegnet? – Kender vi forfatter eller illustratør fra andre værker?
- Hvad kan vi se på billedet? Lad eleverne arbejde i makkerpar med at tømme billedet.
- Tal om, hvilke forestillinger man kan gøre sig:
 - Hvilke personer er med?
 - Hvor foregår historien?
 - Er det en sjov, uhyggelig eller sørgelig bog?

Tal om mønsteret på fortsatsbladet

- Er der sammenhæng med forsiden?

Se på første opslag

- Hvordan har de to personer det?

FØRSTE OPLÆSNING

Læs teksten uden afbrydelser – gør evt. opmærksom på, at de efterfølgende får tid til at bladre bogen igennem på egen hånd

Lad eleverne udtrykke deres umiddelbare oplevelse af teksten, ved at reflektere over følgende: (i makkerpar eller med hele klassen)

- Var der noget, du godt kunne lide?
- Var der noget, du ikke brød dig om?
- Var der noget, der undrede dig?

Giv eleverne et par minutter til at bladre bogen igennem – evt. i makkerpar.

ANDEN OPLÆSNING

Forklar eleverne, at de nu skal høre bogen igen. De skal lytte til nogle sider ad gangen – og så skal I kigge nærmere på forskellige ting undervejs.

Mulige aktiviteter til de fire første opslag

Forklar eleverne at de skal lægge mærke til hvor lang tid disse fire opslag strækker sig over i historien.

- Hvor længe? (To dage og to nætter)
- Hvordan er stemningen? (Hvordan har Lille og ”mig” det?)
Hvilke følelser får man som læser?

Tal om at alle mennesker har prøvet at vente på noget/nogen, de var utrygge ved eller bange for.

- Lad eleverne tegne en tegning over en situation, de har oplevet. Dan grupper på 5-6 elever, der viser tegning og forklarer situationen for hinanden på skift

Personer

- Hvem er med i historien?
- Hvem er hovedperson?
- Hvem er bipersoner? (Der kan komme en god drøftelse ud af, hvorvidt ”Lille” er en person eller ej)
- Lav personkort, hvor personernes indre beskrives (KOPISIDE 1 kan bruges)

Handling og miljø

- Sæt eleverne sammen i makkerpar. Den ene skal fortælle, hvad der sker på de fire opslag – den anden skal fortælle om hvordan der er rundt om personerne: hvor foregår historien, hvordan er vejret,...?

Virkemidler

- Fortælleren
 - Er det én uden for historien – eller én der selv er med i historien?
 - Hvordan kan vi se det? Hvordan virker det?

- Sanseinddragelse
 - Læs de fire opslag op endnu en gang, og bed eleverne lægge mærke til, hvilken sans, der inddrages mest i teksten. Repetér evt. de fire sanser først: Syn, hørelse, lugtesans, følesans.
 - Find eksempler på sanseinddragelse i teksten
- Metafor
 - Læs de sidste tre linjer på det tredje opslag – og tal om hvilken virkning det har, at "fortælleren" mener, at Lille trækker vejret som en sommerfugl?
 - Hvorfor er det vigtigt, at han aldrig flyver væk?
- Her fortæller illustrationen os noget, der ikke står i teksten – hvad er det?

Mulige aktiviteter til de næste opslag

Inden du læser videre for eleverne, kan I bemærke, hvorledes farverne/baggrunden pludselig skifter fra mørk til lys. Har det mon betydning for handlingen?

Læs bogen færdig og bed forinden eleverne tænke over to steder, som de synes er særlig gode. Efter læsningen sættes eleverne sammen i grupper på fire-fem, der på skift fortæller om de to steder, de har fundet interessante hver i sær. Bed dem samtidig begrunde deres valg.

Saml op i plenum. Havde nogen valgt de samme steder?

- Opslag 6: Hvorfor mon der ingen tekst er?
- Opslag 9: Læs teksten højt. Har vi hørt noget lignende i historien før? Hvad er forskellen på de to steder?
- Opslag 10-14: Lad eleverne lukke øjnene, mens du læser disse opslag. Fortæl dem, at de skal prøve at danne indre billeder af det, der sker. De skal være opmærksomme på om de kan forestille sig, både hvad de ser og hvad de hører inde i hovedet. Lad eleverne sætte ord på deres oplevelse efterfølgende – evt. to og to.
Måske kan vi "lure forfatteren lidt af" – hvordan fik hun os til at danne disse forestillinger? Hvilke ord brugte hun?
- Opslag 15+16: Tal om hvordan historien ender
 - Hvorfor bygger "jeg" og Lille maskinen om?
 - Er det en god eller dårlig slutning?
 - Læg mærke til at vejret skifter – har det mon betydning?
 - Hvordan lyder maskinen nu – har det mon betydning?
 - Læs den sidste side og bed eleverne læg mærke til det sidste ord. Det er de stødt på før i historien. Læs opslag et igen – teksten her ender også med "Så". Tal om hvad man mener, når man slutter en sætning sådan. Giv evt. et par eksempler. "Jeg ved ikke, hvad jeg skal gøre. Så.." – "Hvis ikke du holder op, så..." Det må stå for noget, man ikke er helt sikker på. Man ved, der skal ske noget, men ikke nøjagtigt hvad. Sammenlign de to steder, hvor dette "forventnings-så" bruges. Er der forskel på, hvad der forventes de to steder?

NÅR I HAR LÆST BOGEN

- Hvordan passede bogen med de forventninger I havde, før I lærte den at kende?
- Tema og perspektivering:
 - Hvis bogens personer skulle deles i to grupper – hvilke kunne det så være?
 - Hvad var bogens "problem" – og hvordan blev det løst?
 - Findes lignende problemer ude i den virkelige verden? Lad eleverne komme med eksempler.
 - Kan nogen være bange for andre?
 - Kan nogen være onde overfor andre?
 - Findes der mennesker, der er onde – og andre, der er gode?
 - Kan man løse den slags problemer i virkeligheden?
- Kunne man forestille sig andre maskiner, der ikke var rare at komme i nærheden af?
- Kunne man forestille sig maskiner, der var rare at komme i nærheden af?
- Lad eleverne gå sammen to-tre stykker. Opgaven går ud på at lave en maskine. Den skal bevæge sig og den skal sige lyde. Tænk over hvilke lyde, der kommer fra en rar maskine, en ond maskine, en sjov maskine, en kedelig maskine....

Det kan evt. være hensigtsmæssigt, at maskinerne ikke må flytte sig. Når alle har øvet limes en "rød knap" (af papir) på halvdelen af maskinerne. Den anden halvdel af klassen kan nu gå rundt og prøve maskiner af, ved at trykke på den røde knap. Bagefter byttes.
- Lad eleverne tegne eller bygge maskiner (fx af Lego, skrammel), der kan løse nogle af hverdagens problemer. Evt. kan der laves brainstorm over problemstillinger forinden. Lav en udstilling med fine beskrivelser af maskinens funktion.

RIGTIG GOD ARBEJDSLYST med denne fantastiske

Hilsen

Marianne Skovsted Pedersen

Kopiside 1

1. Klip ud, skriv stikord til personens indre på bagsiden og hæng op. Evt. flere hoveder med ét ord på bagsiden.
2. Læg arket på et hvidt ark og klip ud i begge ark. Hæft de to ark sammen, så hovedet kan lukkes op som en bog. Skriv stikord til personens indre i bogen.

